

FOLYAMATOS ÉS HÉZAGOS FELSŐEOCÉN RÉTEGSOROK TEKTONIKAI JELEN-
TŐSÉGE A BUDAI-HEGYSÉGBEN

Kázmér Miklós

READING /1980/ kilenc kritériumot állított fel a fosz-
szilis transzkurrens vetőzónák /strike-slip belts/ felismeré-
sére. Ezek közül hét alkalmazható a Budai-hegység felsőeocén-
jére.

1./ A vetőket keresztező ösföldrajzi határok megfelelő
eltolás után összeilleszthetők:

- egyelőre még nem sikerült nagymértékű eltoló-
dást okozó, önálló vetőket felismerni, ezért
ez a kritérium nem alkalmazható.

2./ Eltérés az alluviális törmelékkupok mérete és anyaga,
valamint a számbajöhető lehordási területek között:

- A felsőeocén konglomerátum andezitkavicsainak
lepusztulási területe ismeretlen. Eltérő ösz-
szetételük miatt /SZABÓ Cs. 1983, személyes
közlés/ nem származhatnak a Velencei-hegység
vulkáni területéről.

3./ Gyorsan leülepedett, vastag, de kis laterális elter-
jedésű üledékek:

- a legfelső eocén - alsóoligocén - középsőoli-
gocén pélites üledékek esetében: a Budai-
vonaltól K-re nagy vastagság, Ny-ra csekély
vastagság vagy hiányzanak.

4./ Lokális kiemelkedés és erózió által létrehozott
üledékhézagos rétegsorok közvetlen közelében vastag,
folyamatos üledéksorok:

- pl.: a Mátyáshegyen folyamatos.vörösalgás
mészke - diszkociklinás mészke - bryozoás már-
ga sorozat található. Ugyanebben a rétegtani
intervallumban egy vagy több diszkordancia

és/vagy alapkonglomerátum található a budaörsi Uthegyen, a budapesti Martinovics-hegyen, Rókahegyen, Kecsehegyen, stb.

- A Budai Márga egyes helyeken megtalálható, másutt hiányzik.

5./ Nagymértékű laterális fáciesváltozások:

- a mészkövek mikrofáciesvizsgálata során az egyes furási és felszíni szelvények rétegsorai csak a legnagyobb nehézségek árán /vagy még úgy sem/ voltak párhuzamosíthatók /KÁZMÉR, 1982/.

6./ Extenziós és kompressziós tektonika egyidejű jelentkezése ugyanabban a tektonikai övben:

- extenziós jelenségek:
tektonikai blokkok egyenlőtlen süllyedése; egzotikus blokkok /"olisztolitok"/ a mélyszublitorális Tardi Agyagban; neptuni telérek a nummuliteszes mészkőben
- kompressziós jelenségek:
egyes blokkok a tengerszint fölé emelkedtek és karsztosodtak a priabonai korszak folyamán /KÁZMÉR, 1982/.

7./ Horizontális elmozdulásokkal jellemzett tektonika /pl. lépcsősen elvetett /en echelon/ gyűrődések:

- nincs vizsgálat.

8./ Nincs vagy csekély a metamorfózis:

- nincs metamorfózis.

9./ Csekély magmás tevékenység /esetleg lokálisan a transzteniós zónákban:

- csak vékony tufitrétegek fordulnak elő /SZABÓ-
- BALOGH, 1983/.

A kilenc kritériumból hét teljesült, a hiányzó kettőre vonatkozóan még nem történtek vizsgálatok. Ez arra enged következtet-

tetni, hogy a Budai-hegység területe egy transzkurrens vetőzóna része volt a későeocén folyamán. Ez a zóna magában foglalja a Budai-vonalat /BÁLDI in BÁLDI - NAGYMAROSY, 1976/, amely tehát nem csak ösföldrajzi határ, hanem egyben transzkurrens vető is. Ugy vélem, hogy BÁLDI /1983/ koncepciója, amely szerint a nummuliteszes mészkő - bryozoás márga karbonátplatformja a Budai Márga megjelenésekor dezintegrálódott, további vizsgálatokat igényel.

IRODALOM

- BÁLDI T. 1979: Magyarországi oligocén és alsómiocén formációk. - Akadémiai doktori értekezés, 200 p. /Kézirat/
- BÁLDI T. 1983: The Terminal Eocene and Early Oligocene Events in Hungary and the separation of an anoxic, cold Paratethys. - In: Proposal for the Eocene-Oligocene boundary in the Alpine - Carpathian - Pannonian system; Definition of the Kiscellian Stage. IGCP 174. Project, Meeting, Vissegrád, Preprints, pp. 1-25; Eclogae geol. Helv. 77, 1-27
- BÁLDI T. - NAGYMAROSY A. 1976: A Hárshegyi Homokkő kovásodása és annak hidrotermális eredete. - Földt. Közl. 106, 257-275
- KÁZMER M. 1982: A budai felsőeocén mészkő mikrofácies-vizsgálata. - Egyetemi doktori értekezés, 110 p. ELTE Földtani Tanszék /Kézirat/
- READING, H.G. 1980: Characteristics and recognition of strike-slip fault systems. - In: BALLANCE, P.F. - READING, H.G. /eds./: Sedimentation in Oblique-slip Mobile Zones. Int. Assoc. Sedimentologists Spec. Publ. 4, pp. 7-26, Blackwell, Oxford
- SZABÓ Cs. - SZABÓNÉ BALOGH A. 1983: Eocén/oligocén határszelvények vulkáni törmelékes kőzeteinek ásvány-kőzettani vizsgálata. - Őslénytani Viták /ezen kötet/

CONTINUOUS AND DISCONTINUOUS UPPER EOCENE SEQUENCES
IN THE BUDA MTS. /HUNGARY/ AND THEIR TECTONIC IMPLICATIONS

M. Kázmér

The nine criteria of READING /1980/ for the recognition of ancient strike-slip belts are applied to the Upper Eocene of Buda Mts. Seven of them are fulfilled as follows:

1. Lateral matching of displaced paleogeographies across faults:

- no discrete faults could be recognized as yet.

2. Discordance between size and materials of alluvial fans and possible source areas:

- no source areas could be recognized for the andesite pebbles found all over the area of Buda Mts. in the conglomerates underlying Upper Eocene sediments; they are certainly not from the volcanic area of Velence Mts. due to their different composition /SZABÓ, 1983, pers. comm/.

3. Thick, but not laterally extensive, sedimentary piles deposited very rapidly:

- Uppermost Eocene--Lower Oligocene pelitic sediments: contradiction between their great thickness E of Buda Line and minimal to zero thickness W of it.

4. Localized uplift and erosion giving rise to unconformities of the same age as thick sedimentary fills nearby:

- Continuous algal limestone - Discocyclusina limestone - bryozoan marl sequence at Mátyáshegy; unconformities and basal conglomerates at several horizons of this sequence at Uthehy, Martinovicshegy, Rókahegy, Kecsehegy, etc., within a few kilometres distance, absence of

Buda Marl in some places and its presence in others.

5. Extreme lateral facies variations:

- in the course of the microfacies investigations of Upper Eocene carbonates the facies sequences of the different exposures could /or rather couldn't/ be correlated with the greatest efforts only /KÁZMÉR, 1982/.

6. Simultaneous development of both extensional and compressional tectonics within the same tectonic belt:

- for extensional tectonics: unequal sinking of different blocks, inclusion of exotic blocks in deep sublittoral Tard Clay, neptunic dykes;
- for compressional tectonics: emergence of blocks above sea level proven by intra-Priabonian karstification /KÁZMÉR, 1982/.

7. A wrench fault style of structural deformation, in particular en echelon folds:

- no investigations as yet.

8. Little or no metamorphism:

- no metamorphism.

9. Sparse igneous activity, except locally in zones of transtension:

- no more than some thin crystalloclastic tuffitic layers occur /SZABÓ--BALOG, 1983/.

The fulfilment of seven criteria of nine proves that the area of the Buda Mts. was part of a strike-slip mobile zone during Late Eocene time. This zone included the Buda Lineament of BÁLDI /in BÁLDI et NAGYMAROSY, 1976/ extending its character from a paleogeographical boundary to a strike-slip tectonic lineament. The present investigations were made for the mentioned interval only, with no reference to preceding or following events.